20251002.143.0002

PLATFORM BIJZONDERE OPSPORINGSDIENSTEN

Platform Bijzondere Opsporingsdiensten

Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
Rijksgebouw De Knoop
Croeselaan 14
3521 CA Utrecht
Postbus 19266
3501 DG Utrecht

[redacted]
Email:
platformbod@belastingdienst.nl

Datum
29 september 2025

Bijlagen
1

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. De Minister van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Uw kenmerk 6484618
Ons kenmerk Platform/2025-014
Betreft Advies wetsvoorstel implementatie richtlijn (EU) 2024/1260 betreffende ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen (PbEU 2024, L 1260)

Uwe excellentie,

Bij brief d.d. 11 juli 2025, uw kenmerk 6484618, heeft u voor advisering voorgelegd het concept-wetsvoorstel wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering in verband met de implementatie van richtlijn (EU) 2024/1260 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen (PbEU 2024, L 1260).

Namens de vier bijzondere opsporingsdiensten maak ik van de gelegenheid gebruik een reactie te geven op genoemd concept-wetsvoorstel.
Onze reactie treft u in de bij deze brief gevoegde bijlage aan.

Graag worden wij op de hoogte gehouden over de verdere voortgang.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

PLATFORM BIJZONDERE OPSPORINGSDIENSTEN

[redacted]

Algemeen Directeur FIOD

Het Platform Bijzondere Opsporingsdiensten is het samenwerkingsverband van de vier bijzondere opsporingsdiensten (FIOD, ILT-IOD, OD-NLA, NVWA-IOD), het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie, de Nationale Politie, de Koninklijke Marechaussee en de Rijksrecherche. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid is hierbij aangesloten.

20251002.1443.0003

PLATFORM BOD
BIJZONDERE OPSPORINGS DIENSTEN

BIJLAGE 1 - bij brief Platform Bijzondere Opsporingsdiensten, kenmerk Platform/2025-014 d.d. 29 september 2025

Reactie Platform Bijzondere Opsporingsdiensten inzake concept-wetsvoorstel wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering in verband met de implementatie van richtlijn (EU) 2024/1260 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen (PbEU 2024, L 1260).

De Bijzondere Opsporingsdiensten (BOD'en) zien het concept-wetsvoorstel en in het bijzonder de introductie van non conviction based confiscation (NCBC) als essentieel instrument in de strijd tegen ondermijnende en financieel-economische criminaliteit en onderschrijven de gekozen uitgangspunten van het voorliggende wetsvoorstel. Ten aanzien van dit wetsvoorstel kunnen de BOD'en zich vinden in de keuze van de wetgever om qua bewijsstandaard aan te sluiten bij de regeling van de ontnemingsmaatregel. Met deze keuze is het NCBC-wetsvoorstel naar verwachting een effectieve aanvulling op het afpakinstrumentarium.

De ondermijnende criminaliteit in Nederland vormt een serieuze bedreiging van de rechtsorde. Tegelijkertijd zijn de strafrechtelijke procedures in ondermijningszaken complex en tijdrovend vanwege de omvangrijke en ondoorzichtige structuren en de internationale aspecten. Confiscatie van vermogen is in dit verband een doeltreffend middel. Het voorliggende voorstel maakt het mogelijk om in bepaalde situaties crimineel vermogen af te pakken zonder dat er een strafrechtelijke veroordeling van enig persoon is. De BOD'en menen dat de maatregelen tot vervallenverklaring aan de staat en tot confiscatie voorzien in een bestaande en dringende behoefte om meer crimineel vermogen af te kunnen pakken. De onderzoeken van de BOD'en hebben veelal te maken met ingewikkelde, ingenieuze constructies met veelal internationale aspecten die een veroordeling en het afpakken van crimineel vermogen sterk bemoeilijken dan wel onmogelijk maken.

Vanuit dit perspectief willen we op het NCBC-wetsvoorstel hieronder de volgende opmerkingen en aandachtspunten naar voren brengen.

1. Algemeen/nut en noodzaak van de regeling

In het Wetboek van Strafrecht worden ter implementatie van de richtlijn twee nieuwe maatregelen opgenomen, die leiden tot de definitieve ontneming van voorwerpen: de vervallenverklaring aan de staat (art. 36g WvSr) en de confiscatie van voorwerpen (art. 36h WvSr).

De BOD'en zijn van mening dat deze twee nieuwe afpakmaatregelen effectieve instrumenten kunnen worden om crimineel vermogen af te pakken. Daarnaast zien we ook een uitbreiding van de regeling tot verbeurdverklaring (art. 33a WvSr). Wij voorzien dan ook dat we hier frequent gebruik van kunnen maken. De voorgestelde bewijsstandaard waarbij voor de maatregel tot confiscatie aangesloten wordt bij art. 36e WvSr (ontneming) is daarbij een essentieel onderdeel. Deze keuze was in feite ook gemaakt in het eerdere concept wetsvoorstel confiscatie criminele goederen (CCG).

Er zijn verschillende situaties (die vaak voorkomen) waar we nu niet effectief tot beslag en confiscatie kunnen komen. In de praktijk zien we voorbeelden waarin we weten waar crimineel vermogen zich bevindt, het bij wijze van spreken bijna kunnen aanraken, maar er vanwege de bewijsproblematiek, zeker als er sprake is van een internationale context, niet aan kunnen komen.

20251002.143.0004

Om dit te illustreren noemen wij een onderzoek naar witwassen waar we het bestanddeel 'uit misdrijf afkomstig' via het zogenoemde zes stappenplan dienen te bewijzen. Indien de door het Openbaar Ministerie aangedragen feiten en omstandigheden een vermoeden rechtvaardigen dat het niet anders kan zijn dan dat het voorwerp uit enig misdrijf afkomstig is, mag van de verdachte worden verlangd dat hij een concrete, verifieerbare en niet op voorhand hoogst onwaarschijnlijke verklaring geeft dat het voorwerp niet van misdrijf afkomstig is.
Niet zelden vindt deze verklaring van de verdachte haar oorsprong in het buitenland. Het Openbaar Ministerie kan vervolgens geen nader onderzoek doen naar deze verklaring als we hiervoor rechtshulp moeten zoeken bij een land waar we geen of een lastige rechtshulprelatie mee hebben. De lijn van de witwasjurisprudentie betekent in nogal wat strafzaken dat een mogelijke verificatie bemoeilijkt wordt door het gegeven dat deze personen (veelal bewust om afpakken van vermogen te frustreren) verblijven in, of dat vermogensbestanddelen afkomstig zijn uit landen waar niet of nauwelijks een rechtshulprelatie mee bestaat. De verklaring op zich is daardoor niet verifieerbaar. Hetzelfde geldt als de financiering niet conform westerse maatstaven is gedocumenteerd.

Cybercrime
Ook ten aanzien van het in de Concept Memorie van Toelichting (MvT) op bladzijde 12 genoemde voorbeeld over voorwerpen die zijn verkregen door middel van cybercrime en gedigitaliseerde of online criminaliteit geldt dat er niet altijd een concrete verdachte in beeld komt. Bij deze vormen van criminaliteit werken vaak meerdere personen samen in een gefragmenteerde keten. Deze personen vervullen elk een beperkte rol, opereren veelal vanuit het buitenland en blijven in veel gevallen anoniem en buiten het bereik van de opsporing. Het crimineel vermogen kan technisch vaak wel worden gevolgd: de geldstromen zijn zichtbaar en herleidbaar tot een strafbaar feit, maar niet tot een concrete verdachte. Vervolging van een verdachte is dan niet mogelijk. Ook hier geldt dat confiscatie van het vermogen wel kan worden gevorderd.

Met het nu voorliggende wetsvoorstel wordt aangesloten bij art. 36e WvSr (ontnemingsprocedure) en zullen tevens de voor de burger geldende rechtswaarborgen uit het straf(proces)recht gelden. Deze keuze kan rekenen op onze steun.

2. Beslagvereiste

In de voorgestelde regeling van confiscatie is het vereist dat er sprake is van een inbeslaggenomen voorwerp. Dit zien we als een beperking van het gebruik van de confiscatiemogelijkheid waartoe de richtlijn ruimte biedt. De richtlijn schrijft immers inbeslagname niet verplichtend voor.

Er zijn namelijk ook situaties waarin er wel een verdenking tegen een persoon bestaat maar het OM (nog) geen beslag heeft kunnen leggen. In die situaties is ontnemen (art. 36e WvSr) en verbeurdverklaring (art. 33a WvSr, zie ook HR jurisprudentie) wel mogelijk, al is daarvoor wel een strafrechtelijke veroordeling nodig.

Zoals op bladzijde 12 van de MvT is verwoord, is het niet mogelijk om een confiscatievordering te doen zonder dat het voorwerp in beslag is genomen of daarop beslag is gelegd. Niet goed is in te zien waarom dit voor de confiscatievordering anders dan bij de ontneming of verbeurdverklaring zou zijn. Het gaat immers om dezelfde 'erfenis' van een crimineel, om dezelfde mogelijke verjaring van het onderliggende feit en dezelfde gevolgen: namelijk crimineel geld dat zijn weg vindt naar en gebruikt wordt in de bovenwereld. De corrumperende werking is daarmee hetzelfde. Zoals gezegd schrijft de richtlijn voorafgaand beslag ook niet dwingend voor.

Voor een effectieve uitvoering van voorliggende regeling achten de BOD'en het noodzakelijk dat een confiscatievordering ook gedaan kan worden als het voorwerp nog niet in beslag is genomen.

20251002.143.0005

PLATFORM BOD
BIJZONDERE OPSPORINGSDIENSTEN

3. Vermogensbestanddelen van gelijke waarden

Het is niet altijd mogelijk om het voorwerp te traceren en daarop beslag te leggen, waardoor in de voorgestelde situatie uiteindelijk geen confiscatie kan plaatsvinden. Bij verbeurdverklaring is het mogelijk om op basis van art. 34 WvSr vermogensbestanddelen die buiten bereik van de opsporing liggen, toch door de strafrechter verbeurd te laten verklaren. Met het vonnis in de hand kan dan ook worden uitgekeken naar voorwerpen, in eigendom van de veroordeelde, met een gelijke waarde.

De BOD'en achten het daarom van groot belang dat bij de confiscatiemaatregel, net als bij de verbeurdverklaring en het nieuwe "vervallen aan de staat", art. 34 WvSr van toepassing wordt verklaard. Daarmee wordt het mogelijk om confiscatie te vorderen voor vermogensbestanddelen van de belanghebbende met gelijke waarde, zoals genoemd in de nieuwe gronden voor verbeurdverklaring. Dat geeft ons de mogelijkheid om optimaal gebruik te maken van de opsporingsmogelijkheden die het EOB en de nieuwe ARO-bevoegdheden bieden.

4. Internationaal aspect

Als we, zoals onder punt 3. beschreven, geen beslag kunnen leggen ook nadat de confiscatievordering is toegewezen – bijvoorbeeld op vervangende vermogensbestanddelen - missen we mogelijk grote afpakkansen. Daarbij missen we in bepaalde gevallen ook opsporingsmogelijkheden naar die vervangende vermogensbestanddelen. Zie hiervoor ook een recente uitspraak van 10 juli 2025 van het Europese Hof van Justitie in zaak C-635/23 WBS GmbH. Het betreft hier een nuancering van de "Spetzializirana prokuratura-jurisprudentie". Volgens die uitspraak mag, simpel gezegd, een uitvaardigende autoriteit in de zin van Richtlijn 2014/41 geen EOB uitvaardigen voor onderzoeksmaatregelen die zij naar nationaal recht niet in het eigen land mag uitoefenen.

5. Beslag op zekerheidsrechten

Daarnaast kunnen we in de voorgestelde situatie geen beslag leggen op zekerheidsrechten als hypotheek en pand. Nu beslag een vereiste is voor deze regeling moet een bepaling vergelijkbaar met art. 33 lid 1 sub f WvSr worden toegevoegd zodat ook confiscatie van hypotheek-en pandrechten verbonden aan het criminele voorwerp mogelijk is. Uiteraard geldt dit wanneer aannemelijk is dat de pand- of hypotheekhouder niet te goeder trouw is. Zeker als het gaat om loan-back achtige constructies is dit een belangrijk punt.

6. Het begrip "onderzoek"

Uit de tekst van de MvT lijkt te volgen dat een confiscatieprocedure altijd start met een strafrechtelijk onderzoek. Zie bijvoorbeeld op bladzijde 5: "Goederen die zijn geïdentificeerd in het kader van een onderzoek naar een strafbaar feit". Op bladzijde 9 van de MvT staat: "Voor de toepassing van deze maatregelen is het niet vereist dat er een 'klassiek' opsporingsonderzoek loopt dat is gestart vanwege de verdenking van de betrokkenheid van personen bij een concreet strafbaar feit". In dezelfde lijn paragraaf 4.6 van de MvT.

Zoals in de MvT verwoord vallen de procedures vervallen aan de staat en de confiscatieprocedure onder het begrip "onderzoek" als bedoeld in art. 132a WvSv. We vragen ons echter af of dat voldoende is? We signaleren hier drie verschillende begrippen: "onderzoek naar een strafbaar feit",

20251002.143.0006

"opsporingsonderzoek" en "onderzoek". Het begrip "onderzoek" in art. 132a WvSv dateert echter oorspronkelijk van 2000 (Stb 1999. Gewijzigd in 2007, 245, Stb. 2006, 580) en is gericht op onderzoek naar personen. Dit in tegenstelling tot de confiscatiemaatregelen.

We vragen daarom hierbij aandacht voor de mogelijke interpretatieverschillen. Daarbij achten we het van belang dat er bij de uitvoering van de confiscatiezaken duidelijkheid over het begrippenkader is en stellen daarom voor daarover iets in de memorie van toelichting op te nemen. Bij de wijziging van de artikelen 141 en 142 WvSv is in de Memorie van toelichting op bladzijde 39 wel een dergelijke toelichting gemaakt.

7. Opsporingsmiddelen/bevoegdheden

De confiscatieprocedure kent in het concept wetsvoorstel geen specifiek eigen opsporingsmiddelen en ook geen verwijzing naar de opsporingsmiddelen in het Wetboek van Strafvordering of andere formele wet. In de toelichting op bladzijde 39 (onderdeel D) staat: "Wanneer een voorwerp wordt aangetroffen ten aanzien waarvan er een verdenking is dat dit uit enig misdrijf afkomstig is, zal tevens sprake kunnen zijn van een verdenking van een concreet misdrijf. Dan kunnen de bestaande opsporingsbevoegdheden – als aan de daarvoor geldende voorwaarden is voldaan – worden toegepast". Dit past naar onze mening niet bij de eigenstandige regeling die confiscatie op grond van de MvT is. Zowel vervallen aan de staat als de confiscatie zijn objectconfiscaties en hoeven dus geen verplichte samenhang met een strafzaak, zoals die samenhang er bij de ontnemingsmaatregel wel is.

We verwachten dat er in de praktijk ook confiscatie wordt gevorderd zonder dat er direct ook een strafrechtelijk onderzoek wordt geopend. Denk aan situaties waarbij we goed onderbouwde signalen vanuit andere overheidsdiensten krijgen. Te denken valt aan een signaal van een gemeente dat in een Regionaal Informatie- en Experticecentrum (RIEC) op het ondermijningsoverleg wordt besproken. Een dergelijk signaal zou bij voorbeeld een pand kunnen betreffen dat gebruikt wordt voor diverse criminele activiteiten en de eigendom van dat pand verhuld is, vragen door betrokkenen niet worden beantwoord m.b.t. vergunningen, etc. Technisch is het vanzelfsprekend mogelijk om dan ook een strafrechtelijk onderzoek te openen naar bijvoorbeeld een onbekende (NN-)verdachte zodat we dan ook gebruik kunnen maken van de opsporingsmiddelen van het WvSv. In de gevallen dat het op voorhand nooit de bedoeling was om een persoon te vervolgen maar het louter om het confisqueren ging, bijvoorbeeld omdat er geen enkel zicht was op wie de verdachte is, is het niet zuiver om toch een onderzoek tegen een (NN) persoon te starten teneinde opsporingsmiddelen in te kunnen zetten. Het is van belang dat helder in de wet wordt opgenomen dat er in het kader van de confiscatie ook eigenstandig opsporingsmiddelen/bevoegdheden kunnen worden ingezet. Omdat primair de opsporingsmiddelen/bevoegdheden in het Wetboek van Strafvordering in het teken staan van een strafrechtelijk onderzoek naar de strafbare gedraging van personen zijn wij van mening dat expliciet in de wet moet worden opgenomen dat de opsporingsmiddelen/bevoegdheden ook ingezet kunnen worden in geval van confiscatiezaken.

In dit kader is het ook de vraag of en hoe opsporingsambtenaren onderzoek kunnen doen naar voorwerpen als de bevoegdheden uit het WvSv voornamelijk kunnen worden ingezet als sprake is van "verdenking van enig strafbaar feit". De inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden zoals het vorderen van gegevens (art. 126nc e.v. WvSv) zijn vaak nodig voor het vergaren van informatie met betrekking tot vermogensbestanddelen, maar vereisen allemaal de verdenking van een misdrijf. De vraag is in hoeverre dit aansluit bij de regeling rond confiscatiezaken.

20251002.143.0007

8. Termijn start confiscatieprocedure

In het voorgestelde art. 577 lid 2 WvSv staat dat de termijn voor het doen van een vordering confiscatie eindigt uiterlijk 2 jaar

1. na inbeslagname van het voorwerp en er geen strafvervolging is ingesteld dan wel;
2. er wel strafvervolging heeft plaatsgevonden en er geen uitspraak is geweest;
3. na onherroepelijk worden van de einduitspraak.

- De term "strafvervolging" leidt hier tot onduidelijkheid omdat niet duidelijk is wat hier exact mee wordt bedoeld. Betreft het hier het opsporingsonderzoek, de zaak voor de rechter brengen of beide? Nadere duiding van de terminologie is hier gewenst.

- Voorts voorzien we dat de tweejaarstermijn een onnodige beperking van de confiscatiemogelijkheden oplevert. Hoewel rechtszekerheid over de toestand van voorwerpen zeker zo belangrijk is, kan een onderzoek wellicht langer dan twee jaar duren. Daarbij wordt de termijn gekoppeld aan een strafprocedure die ziet op het onderzoek naar een persoon terwijl de confiscatie daar nu juist niet op ziet. En hoe verhoudt dat zich in strafzaken met meerdere verdachten? Als er tegen één een onherroepelijke veroordeling is en de andere verdachte nog twee jaar doorprocedeert tot aan de Hoge Raad? Wat wordt dan het startpunt van de termijn?

Voorts is het goed denkbaar dat we pas veel later dan de afgeronde strafzaak kennis krijgen van goederen die – al dan niet aangetroffen in het buitenland – aan een verdachte toebehoren waarvan de strafzaak en de bijbehorende verbeurdverklaring al onherroepelijk is. Dat zijn nu juist de zaken waar de confiscatievordering heel goed ingezet kan worden.

Daarnaast verwachten we dat dan ook (ons onbekende) eerdere strafrechtelijke veroordelingen uit het buitenland worden tegengeworpen in het kader van ontvankelijkheid. Hierdoor kan de termijn van 2 jaar ineens aanzienlijk worden ingekort hetgeen confiscatie in sommige gevallen onmogelijk maakt.

Daarbij moet ook bedacht worden dat een voorwerp met een criminele herkomst of dat is gefinancierd vanuit gelden met een criminele herkomst er in feite sprake is van witwassen van een voorwerp. Witwassen is een voortdurend delict waardoor het hanteren van een termijn geen toegevoegde waarde heeft.

Resumerend voorzien we dat de termijn van 2 jaar tot problemen gaat leiden en het confisqueren in sommige gevallen onmogelijk maakt. We vinden het dan ook meer dan wenselijk om de termijn in zijn geheel te laten vervallen.

9. Belanghebbende

Hoewel dit met name een onderdeel is waar het OM in de uitvoering mee te maken krijgt, willen we toch onze zorg uiten over de reikwijdte van het begrip "belanghebbende". Deze kring kan in de praktijk aanzienlijk zijn en kan bijvoorbeeld naast de eigenaar van een woning ook de onderhuurder van de onderhuurder betreffen. En hoe ver gaat de onderzoeksplicht van het OM?

Wellicht is het een optie om voor de definitie aan te sluiten bij artikel 1:2 van de Algemene wet bestuursrecht. Artikel 1:2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) definieert een belanghebbende als "degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken". Dit betekent dat de persoon of organisatie een direct en persoonlijk belang moet hebben bij het besluit en niet slechts een algemeen of afgeleid belang.

20251002.143.0008

PLATFORM BOD
BIJZONDERE OPSPORINGSDIENSTEN

10. Bescherming zakelijke- en persoonlijke rechten van personen te goeder trouw

In de MvT staat op bladzijde 16:

"Het rechtsgevolg van een onherroepelijke beslissing tot vervallenverklaring aan de staat of tot confiscatie van een voorwerp is dat het desbetreffende voorwerp vervalt aan de staat. Dit is overeenkomstig het rechtsgevolg van de verbeurdverklaring van een voorwerp. De tenuitvoerlegging van de beslissing verloopt dan ook op dezelfde wijze als de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring. Voor zover het om inbeslaggenomen voorwerpen gaat, wat bij een beslissing tot confiscatie steeds het geval zal zijn, is de wijze van tenuitvoerlegging afhankelijk van de aard van de voorwerpen die worden geconfisqueerd. Eventuele zakelijke en persoonlijke rechten op het voorwerp – anders dan het recht van eigendom – worden niet aangetast door de confiscatie. ..."

We moeten onderscheid blijven maken tussen diegenen die een rechtmatig belang bij een voorwerp hebben en zij die dat niet hebben. Het is goed om de belangen van zij die te goeder trouw zijn te eerbiedigen. We stellen daarom voor om, mede gelet op onze opmerking hierover onder 2, in de aangehaalde passage de zin: "Eventuele zakelijke en persoonlijke rechten op het voorwerp..." aan te vullen met de woorden "mits te goeder trouw".

11. Beslag op voorwerpen door de Belastingdienst

In aansluiting op hetgeen onder punt 10. is opgemerkt: Het is niet denkbeeldig dat op een voorwerp waarvoor een confiscatievordering wordt gedaan reeds beslag is gelegd door de Belastingdienst. Daarbij speelt tevens de vraag in hoeverre bijvoorbeeld de Belastingdienst als preferente schuldeiser moet worden gezien. Wellicht is het beter om in plaats van schuldeiser te spreken van "(andere) beslagleggers die vanuit enige hoedanigheid aanspraak maken op hetzelfde voorwerp".

Wij adviseren om voor de gevallen waarin er sprake is van samenloop-situaties beleidsregels op te stellen (en daartoe in overleg te treden met de Belastingdienst).

12. Gegevensverwerking

De BOD'en onderschrijven dat de Wpg en de Wjsg op de gegevensverwerking in het kader van dit wetsvoorstel van toepassing zijn.

Ten aanzien van paragraaf 6.2 en meer specifiek onderstaande aangehaalde tekst in de MvT hebben we nog de volgende opmerkingen:

"De persoonsgegevens die het ARO verwerkt kunnen worden verstrekt aan een ARO in een andere lidstaat, op grond van artikel 17a Wpg en paragraaf 5 van het Besluit politiegegevens."

- Vermoedelijk heeft hier een verschrijving plaatsgevonden en wordt 15a Wpg in plaats van 17a Wpg bedoeld. Artikel 17a Wpg ziet immers op de doorgiften aan derde landen.
- Daarnaast achten de BOD'en het van belang aan bovenstaande zin toe te voegen dat de ter beschikkingstelling van politiegegevens ook plaatsvindt met tussenkomst van de landelijke eenheid (zoals bedoeld in artikelen 15a Wpg jo. 5:3 lid 8 jo. 5:1 lid 2 Bpg).

20251002.143.0009

PLATFORM B.O.D. BIJZONDERE OPSPORINGS DIENSTEN

13. Opmerkingen op de artikelsgewijze toelichting

Artikel I (Wijziging van het Wetboek van Strafrecht)

13.1 Artikelen 36g en 36h WvSr:
- Voor beide nieuwe maatregelen geldt dat er in de MvT onvoldoende aandacht is voor "vermenging". Bij verbeurdverklaring, waarbij voor de maatregel vervallenverklaring aan de staat wordt aangesloten, geldt dit wel. Zie daarvoor art. 33a lid 1 sub a WvSr: "voorwerpen *die geheel of grotendeels* van of uit de baten van het strafbare feit zijn verkregen".
Hiermee is niet duidelijk of ook voor deze voorwerpen die grotendeels afkomstig zijn uit misdrijf de maatregel vervallenverklaring of maatregel confiscatie gevorderd kan worden.
Om te voorkomen dat bepaalde voorwerpen niet geconfisqueerd kunnen worden omdat ze deels een legale herkomst hebben, achten we het van belang dat de mogelijkheid dat wel te doen in de wetstekst dan wel daarover iets in de MvT wordt opgenomen.

- Art. 36g lid 2 WvSr stelt dat de vervallenverklaring op grond van het eerste lid mogelijk is indien de vervolging door middel van een dagvaarding of strafbeschikking is ingesteld en deze niet kan worden voortgezet vanwege:
a. het overlijden van de verdachte:
b. verjaring van het recht tot strafvordering;
c. een schorsing van de vervolging op grond van artikel 16 van het Wetboek van Strafvordering.

Met enige regelmaat hebben we te maken met rechtspersonen aan wie vermogen toebehoort. Vervolging van de rechtspersoon is soms niet mogelijk als de rechtspersoon niet meer bestaat. Om vervallenverklaring toch mogelijk te maken zouden we art. 36g lid 2 WvSv aangevuld willen zien met: een letter *d. ontbinding van een rechtspersoon.*

Artikel II (Wijziging van het Wetboek van Strafvordering)

13.2 Artikel 582 WvSv. Bewijslast: "aannemelijk" of "wettig en overtuigend"
In de MvT (punt 4.2.2 blz 11) staat : "... vereist dat het een voorwerp betreft dat in art. 33a WvSr is omschreven en dat in geval van veroordeling voor het strafbaar feit waarvoor vervolging was ingesteld vatbaar zou zijn geweest voor verbeurdverklaring. Hiermee wordt invulling gegeven aan het vereiste van de richtlijn dat de te confisqueren hulpmiddelen, opbrengsten of voorwerpen verkregen zijn uit, of direct of indirect verband houden met het strafbare feit in kwestie."

Hier hebben wij een aantal opmerkingen bij:
- De bewijslast behoeft nadere toelichting. Op grond van (het nieuwe) art. 582 WvSv dient de rechtbank te beoordelen of "aannemelijk" (blz. 51 MvT) is dat een voorwerp "vatbaar zou zijn geweest voor verbeurdverklaring". Voor verbeurdverklaring is echter "wettig en overtuigend bewijs" nodig.
- Door de link met art. 33a WvSr wordt de mogelijkheid gemist om voorwerpen die buiten de ten laste gelegde periode zijn opgekomen ook onder de vervallenverklaring aan de staat te laten vallen.

In art. 12 tweede lid van de Richtlijn staat dat dit ook moet zien op voorwerpen van vervangende waarde. Art. 15 verwijst ons inziens naar art. 12 in zijn totaliteit, niet alleen naar art. 12, eerste lid. Derhalve zou art. 12 niet alleen bij verbeurdverklaring van toepassing zijn, maar ook bij de ontnemingsprocedure. De BOD'en achten het van belang hier de tekst op aan te passen.

20251002.1433.0010

13.3 Balance of probabilities

De MvT (blz. 53) geeft aan dat de bewijslast conform die van ontneming zal lopen, ofwel de *balance of probabilities*. Het openbaar ministerie zal eerst de feiten en omstandigheden moeten aandragen. De belanghebbende zal daar vervolgens feiten en omstandigheden tegenover kunnen stellen. Vervolgens zal de rechter aan de hand van het door het openbaar ministerie en belanghebbende gepresenteerde bewijs beslissen of aannemelijk is dat het voorwerp onmiddellijk of middellijk afkomstig is van enig misdrijf en de confiscatie daarvan moet worden uitgesproken. Hierbij wordt uitgegaan van een zekere bewijslastverdeling tussen het openbaar ministerie en de belanghebbende.

Voor de praktijk is de vraag hoe de bewijslastverdeling zal uitpakken in geval bewijs of informatie aanwezig is in landen waarmee we een niet bestaande of lastige rechtshulprelatie hebben. De in de MvT aangehaalde voorbeelden gaan niet in op de internationale context, terwijl dat juist vaak aan de orde is in de praktijk van aanpak criminele geldstromen. Het is voor een belanghebbende vaak makkelijker om informatie uit die lastige landen te halen, hij of zij weet precies waar te zijn en hoe het zit.
We achten het van wezenlijk belang dat in de MvT daarover meer duidelijkheid wordt verschaft. De rol bij het verkrijgen van de benodigde informatie door de belanghebbende zou groter moeten zijn naarmate hij gemakkelijker dan het OM aan die relevante informatie kan komen.

13.4 Wijziging artikel 94 WvSv

In de MvT staat: "Het zal in de praktijk kunnen voorkomen dat een voorwerp waarvan de vervallenverklaring aan de staat of confiscatie wordt gevorderd in eerste instantie reeds in beslag is genomen met het oog op verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer. De voorgestelde wijziging maakt tevens mogelijk dat het beslag kan voortduren als duidelijk is dat de voorgenomen strafvervolging niet wordt ingesteld, de ingestelde strafvervolging niet wordt voortgezet, of dat eerst of daarnaast een procedure gericht op de confiscatie van het voorwerp wordt gestart."

Omdat er een wijziging van regime plaatsvindt (opsporing naar confiscatie/vervallen aan de staat) rijst hier de vraag of het gelegde beslag kan 'voortduren' na de wijziging of dat er opnieuw beslag onder het nieuwe regime moet worden gelegd.

Dit kan van belang zijn indien belanghebbende na het initiële beslag zou willen overgaan tot vervreemding of bezwaring van het voorwerp. Omwille van de duidelijkheid van de status van het voorwerp is een opmerking hierover in de MvT wenselijk.

13.5 Artikel 551 WvSv

Bij het voorgestelde art. 551 WvSv lezen we in de MvT: "Anders dan de bevoegdheid uit artikel 96a WvSv (bevel tot uitlevering aan houder van voorwerp) kan een vordering op grond van dit artikel ook aan een verdachte worden gericht. Dit kan aan de orde zijn ingeval van een vordering tot confiscatie, vooruitlopend op de beslissing tot het instellen van strafvervolging tegen een verdachte. Hiermee wordt aangesloten bij de regeling voor verbeurdverklaring en onttrekking aan het verkeer."

De vraag is wat de status van de uitgeleverde voorwerpen (waaronder bescheiden) is indien de houder van het voorwerp aan wie de vordering is gedaan later toch verdachte in het strafrechtelijk onderzoek blijkt te zijn. Worden de voorwerpen gekoppeld aan de confiscatie of aan het

20251002.143.0011

strafrechtelijk onderzoek? Een toelichting op dit punt is van belang om te voorkomen dat de bevoegdheden niet juist worden toegepast.

13.6 Aanpassen artikel 152 WvSv

- Voorgesteld wordt om de artikelen 141, 142 en 181 WvSv te wijzigen zodat opsporingsambtenaren ook bevoegd zijn tot opsporing van voorwerpen zonder dat sprake is van een strafbaar feit. Dit is een aanzienlijke verruiming van de taak van opsporingsambtenaren. Tegelijkertijd wordt niet voorgesteld om art. 152 WSv (het opmaken van proces-verbaal) ook te wijzigen, waardoor het de vraag is of en hoe opsporingsambtenaren verslag kunnen doen van de opsporing naar voorwerpen. In art. 152 WvSv is namelijk uitdrukkelijk bepaald dat de opsporingsambtenaren, met de opsporing van strafbare feiten belast, ten spoedigste proces-verbaal opmaken. De vraag is tevens of hier een proces verbaal is vereist dan wel een rapport, zoals dat ook bij ontneming het geval is. Duidelijkheid op dit punt is nodig.

- In breder perspectief is het ook de vraag hoe opsporingsambtenaren onderzoek kunnen doen naar voorwerpen als de bevoegdheden uit het WvSv voornamelijk kunnen worden ingezet als sprake is van verdenking van enig strafbaar feit. De inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden zoals het vorderen van gegevens (art. 126nc e.v. WvSv) is vaak nodig voor het vergaren van informatie met betrekking tot vermogensbestanddelen, maar vereist de verdenking van een misdrijf.

PLATFORM
B.O.D.
BIJZONDERE
OPSPORINGS
DIENSTEN

20251002.143.0012

[redacted]

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas
postnl

#00000#00#XOX83X8# - JJZXN

Gezien scankamer
JenV
02 OKT. 2025

Ontvangen
- 2 OKT. 2025
FMhaaglanden